

RIKSDAGENS SVAR 266/2010 rd

Regeringens proposition med förslag till lagstiftning om övervakningsstraff och elektronisk övervakning i öppna anstalter

Ärende

Regeringen har till riksdagen överlämnat sin proposition med förslag till lagstiftning om övervakningsstraff och elektronisk övervakning i öppna anstalter (RP 17/2010 rd).

Beredning i utskott

Lagutskottet har i ärendet lämnat sitt betänkande (LaUB 30/2010 rd).

Beslut

Riksdagen har godkänt följande uttalanden:

1. Riksdagen förutsätter att övervakningsstraffet inte orsakar merkostnader för kommunerna.
2. Riksdagen förutsätter att justitieministeriet lämnar en utredning till lagutskottet om verkställigheten av lagstiftningen om övervakningsstraff och elektronisk övervakning i öppna anstalter inom två år från det att lagstiftningen om övervakningsstraff har trätt i kraft.

Riksdagen har antagit följande lagar:

Lag

om ändring av strafflagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i strafflagen (39/1889) 6 kap. 1 § 1 mom., 7 kap. 7 § och 8 kap. 11 §,
sådana de lyder, 6 kap. 1 § 1 mom. och 7 kap. 7 § i lag 515/2003 och 8 kap. 11 § i lag 297/2003,
samt
fogas till 6 kap. en ny 11 a § som följer:

6 kap.

Om bestämmande av straff

1 §

Straffarter

Allmänna straffarter är ordningsbot, böter, villkorligt fängelse, samhällstjänst, övervakningsstraff och ovillkorligt fängelse.

---

11 a §

Övervakningsstraff

En gärningsman döms till ett lika långt övervakningsstraff i stället för ovillkorligt fängelsestraff, högst sex månader, om

1) gärningsmannen på grund av ett hinder enligt 11 § 1 mom. eller avsaknad av villkoret i 2 mom. i nämnda paragraf inte kan dömas till samhällstjänst,

2) tidigare utdömda övervakningsstraff eller ovillkorliga fängelsestraff eller det aktuella brottets art inte ska anses utgöra ett hinder för att övervakningsstraff döms ut, och

3) övervakningsstraff ska anses motiverat för att upprätthålla eller främja gärningsmannens sociala färdigheter.

Ett villkor för övervakningsstraff är också att gärningsmannen har samtyckt till att straffet döms ut som övervakningsstraff och att de myndiga personer som bor i samma bostad som gärningsmannen av sin egen bestämda vilja har samtyckt till att övervakningsstraffet verkställs i denna bostad. Ett ytterligare villkor är att gärningsmannen kan åläggas i 2 § i lagen om över-

vakningsstraff (/) avsedd skyldighet att stanna i sin bostad och att delta i verksamhet som anvisas honom eller henne och att gärningsmannen kan antas klara av övervakningsstraffet. Övervakningsstraff får inte dömas ut utan en verkställighetsplan. I 8 § 3 mom. i lagen om övervakningsstraff föreskrivs att de minderåriga som bor i bostaden ska tillfrågas om sin åsikt och höras.

7 kap.

Om gemensamt straff

7 §

Beaktande av ett tidigare utdömt samhällstjänststraff och övervakningsstraff

Ett samhällstjänststraff och ett övervakningsstraff som har dömts ut tidigare kan när ett nytt straff döms ut beaktas på motsvarande sätt som ett tidigare ovillkorligt fängelsestraff enligt 6 §.

8 kap.

Om preskription

11 §

När utdömt samhällstjänststraff och övervakningsstraff förfaller

Ett samhällstjänststraff och ett övervakningsstraff förfaller på samma sätt som det fängelsestraff som de motsvarar.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om övervakningsstraff

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens tillämpningsområde

I denna lag finns bestämmelser om verkställighet av övervakningsstraff. Bestämmelser om förutsättningarna för att en domstol ska kunna döma till övervakningsstraff finns i 6 kap. 11 a § i strafflagen (39/1889).

2 §

Övervakningsstraff

Övervakningsstraff är ett straff som döms ut i stället för ovillkorligt fängelsestraff. Avtjänandet av straffet övervakas med tekniska anordningar och på andra sätt som anges i denna lag.

Övervakningsstraff innebär en skyldighet för den dömda att stanna i sin bostad och att delta i sådan verksamhet som anvisas honom eller henne. Övervakningsstraff kan verkställas också på något annat lämpligt ställe där den dömda vårdas eller annars vistas.

3 §

Verksamhetskyldighet

Den som dömts till övervakningsstraff ska delta i övervakarsamtal, utföra arbete, delta i utbildning, rehabilitering och verksamhetsprogram eller i annan motsvarande verksamhet som upprätthåller eller främjar den dömdes handlingsförmåga och sociala färdigheter.

Arbetet och den övriga verksamheten ska omfatta minst 10 och högst 40 timmar per vecka enligt vad som bestäms i den verkställighetsplan som avses i 9 §. Skyldigheten att delta i arbete eller i annan verksamhet kan fastställas så att skyldigheten är mera omfattande men högst 50 timmar per vecka, om det finns särskilda orsaker till detta på grund av verksamhetens innehåll, restiderna eller andra motsvarande omständigheter.

Arbetet och den övriga verksamheten ska förläggas till en tid som inte infaller mellan klockan 21 och 6, om det inte i verkställighetsplanen bestäms något annat av orsaker som beror på arbetet eller verksamheten.

4 §

Rätt att avlägsna sig från bostaden

Den dömda får avlägsna sig från sin bostad endast på det sätt som föreskrivs i den verkställighetsplan och det veckoschema som avses i 9 §, om inte något annat följer av 17 §.

5 §

Myndigheter som svarar för verkställigheten

Brottspåföljdsmyndigheten och utmätningsmännen sköter verkställigheten av övervakningsstraff.

6 §

Övervakning

Den som dömts till övervakningsstraff övervakas med hjälp av tekniska anordningar som installeras i hans eller hennes bostad, ges till den dömda eller fästs på den dömda vid handleden, vristen eller midjan eller med en kombination av sådana anordningar. De tekniska anordningarna får inte möjliggöra teknisk avlyssning eller optisk övervakning enligt 5 a kap. 1 § i tvångsmedelslagen (450/1987) inom ett område som omfattas av hemfriden.

Brottspåföljdsmyndigheten ska hålla tillräcklig kontakt med den dömda och med det ställe där han eller hon deltar i den verksamhet som anvisats samt göra övervakningsbesök i den dömdes bostad och på det ställe där han eller hon deltar i verksamhet. En tjänsteman vid Brottspåföljdsmyndigheten och en biträdande övervakare enligt 29 § i dennes sällskap har rätt att oanmäld få tillträde till den dömdes bostad för att övervaka att den dömda fullgör sin skyldighet att stanna i sin bostad och att vara drogfri. Den som gör övervakningsbesök ska undvika att väcka

onödig uppmärksamhet. Övervakningen ska genomföras så att den inte ingriper i någons rättigheter i större omfattning eller orsakar större olägenhet än vad som är nödvändigt för att uppgiften ska kunna skötas.

2 kap.

Utredning av förutsättningarna för övervakningsstraff

7 §

Utredning av förutsättningarna samt verkställighetsplanen

Brottspåföljdsmyndigheten ska på begäran av åklagaren eller domstolen utreda såväl den misstänktes personliga förhållanden till den del de är av betydelse med tanke på dömande till övervakningsstraff som de övriga förutsättningarna för övervakningsstraff. I utredningen ska ingå

1) den misstänktes samtycke till att ett eventuellt straff döms ut som övervakningsstraff,

2) en bedömning av hur lämplig den misstänktes bostad är för avtjänande av övervakningsstraff,

3) en bedömning av om den misstänkte kan åläggas skyldighet att delta i verksamhet enligt 3 §, om han eller hon döms till straff,

4) en bedömning av den misstänktes behov av att röra sig utanför sin bostad till följd av att han eller hon deltar i verksamhet enligt 3 §,

5) en bedömning av den misstänktes personliga förhållanden och förmåga att klara av ett övervakningsstraff.

Eventuella tidigare övervakningsstraff som den misstänkte dömts till ska dessutom framgå av utredningen. I utredningen ska det tas in ett yttrande av Brottspåföljdsmyndigheten om hurvida det är motiverat att döma den misstänkte till övervakningsstraff för att hans eller hennes sociala färdigheter ska kunna upprätthållas eller främjas.

Om Brottspåföljdsmyndigheten anser att ett övervakningsstraff är motiverat eller om åklaga-

ren eller domstolen särskilt begär det, ska en verkställighetsplan fogas till utredningen. I planen ska finnas uppgifter om

1) den bostad där övervakningsstraffet ska avtjänas,

2) det arbete, den rehabilitering, utbildning och den övriga verksamhet samt de övervakarsamtal som ska ingå i övervakningsstraffet samt uppgifter om hur många timmar per vecka de omfattar,

3) hur mycket den dömda rör sig utanför sin bostad till följd av att han eller hon deltar i verksamhet och vid vilka tidpunkter detta sker.

Domstolen får döma den misstänkte till övervakningsstraff bara om den bedömer att det utifrån utredningen enligt 1 mom. finns förutsättningar för det och om en verkställighetsplan för övervakningsstraffet har lämnats in till domstolen innan straffet döms ut.

8 §

Förfarandet när förutsättningarna utreds och verkställighetsplanen utarbetas

Den misstänkte ska höras när verkställighetsplanen utarbetas. Betydelsen av de skyldigheter och de begränsningar som an knyter till övervakningsstraffet samt påföljderna av att den misstänkte bryter mot dem ska göras klar för honom eller henne.

För att en plan ska kunna utarbetas är den misstänkte skyldig att lämna behövlig information om de läkemedel som han eller hon använder.

De myndiga personer som bor i den bostad som ska användas för avtjänande av övervakningsstraffet ska skriftligen samtycka till att straffet verkställs och till att övervakningsbesök i anslutning till verkställigheten görs i bostaden. Samtycket ska fogas till verkställighetsplanen. Samtycket ska innefatta en försäkran enligt 6 kap. 11 a § i strafflagen om att det har getts av egen bestämd vilja. De som är under 18 år ska tillfrågas om sin åsikt och höras i samarbete med barnskyddsmyndigheterna på det sätt som föreskrivs i 20 § i barnskyddslagen (417/2007). Åsikten ska antecknas i en bilaga till planen.

Övervakningsstraff får inte börja verkställas om en minderårig av grundad anledning motsätter sig verkställigheten och med hänsyn till sin ålder och utvecklingsnivå är mogen att bedöma saken.

3 kap.

Verkställighet av övervakningsstraff

9 §

Precisering av verkställighetsplanen

Brottspåföljdsmyndigheten ska utan dröjsmål utarbeta och fastställa en preciserad plan för verkställighet av ett övervakningsstraff när straffet ska verkställas på det sätt som avses i 11 §. I den preciserade verkställighetsplanen ska antecknas den beräknade dagen för att börja avtjäna straffet. Den preciserade planen ska innehålla uppgifter och föreskrifter vilka är mera detaljerade än de som ingår i planen enligt 7 § och vilka gäller hela den tid som övervakningsstraffet verkställs. Uppgifterna och föreskrifterna ska avse

- 1) den dömdes bostad,
- 2) innehållet i verksamheten enligt 3 § samt antalet timmar per vecka och behövliga restider,
- 3) övervakningen, de tekniska anordningar som övervakningen kräver samt övervakarsamtalen,
- 4) den tid som den dömden är skyldig att stanna i sin bostad samt när denna tid infaller,
- 5) den dömdes rätt att röra sig utanför sin bostad,
- 6) stödåtgärder som behövs för att främja den dömdes anpassning i samhället,
- 7) den tid som reserveras för den dömden för att han eller hon ska kunna sköta sina personliga ärenden,
- 8) andra motsvarande villkor som är nödvändiga för verkställigheten av övervakningsstraffet.

Den preciserade planen ska utarbetas i samarbete med den dömden. Brottspåföljdsmyndigheten ska dessutom utarbeta ett veckoschema för avtjänande av övervakningsstraffet.

10 §

Ändring av verkställighetsplanen

Brottspåföljdsmyndigheten kan ändra verkställighetsplanen, om omständigheterna förändras väsentligt eller det finns någon annan jämförbar godtagbar orsak till detta. När planen ändras ska 9 § 2 mom. iakttas.

11 §

Tid för avtjänande av övervakningsstraff

Verkställigheten av ett övervakningsstraff ska inledas utan dröjsmål och verkställigheten av straffet ska slutföras inom ett år från det att domen blivit verkställbar, om inte något annat följer av 3 mom. När flera övervakningsstraff verkställs på det sätt som avses i 22 § är tiden dock ett år och sex månader räknat från den sista domen som blivit verkställbar.

Avtjänandet av ett övervakningsstraff inleds efter att en preciserad verkställighetsplan fastställts den dag då de för verkställigheten behövliga tekniska övervakningsanordningarna har installerats eller överlämnats till den dömdes föfogande. En tjänsteman vid Brottspåföljdsmyndigheten har rätt att få tillträde till den dömdes bostad för att installera, reparera eller avlägsna de tekniska övervakningsanordningarna. I övrigt iakttas i tillämpliga delar 3 kap. 1 § 1 och 2 mom. i fängelselagen (767/2005) när längden av ett övervakningsstraff räknas ut.

I maximitiden enligt 1 mom. i denna paragraf inräknas inte den tid då verkställigheten av ett övervakningsstraff varit avbruten av en orsak som avses i 19 § eller den tid under vilken det varit förbjudet att inleda avtjänandet av straffet. I maximitiden inräknas inte heller den tid då verkställigheten av ett övervakningsstraff varit temporärt avbruten av en orsak som avses i 20 § eller tillfälligt avbruten av en orsak som avses i 21 § 1 mom. eller då det varit förbjudet att inleda eller fortsätta avtjänandet av övervakningsstraffet av den orsak som avses i 27 § 1 mom. Om verkställigheten av övervakningsstraffet inte kan inledas inom den tid som föreskrivs i

1 mom. i denna paragraf för att den dömd är häktad, avtjänar något annat straff eller verkställigheten av ett tidigare övervakningsstraff är avbruten, tillämpas 21 § 2 och 3 mom.

12 §

Tingsrättsdom som grund för inledande av verkställighet

Verkställigheten av ett övervakningsstraff kan på basis av en tingsrättsdom inledas innan domen vunnit laga kraft, om den dömd skriftligen samtycker till verkställigheten och har nöjt sig med domen till den del han eller hon har dömts till övervakningsstraff.

13 §

Den dömdes allmänna skyldigheter

Den som dömts till övervakningsstraff är skyldig att

- 1) delta i utarbetandet av en preciserad verkställighetsplan enligt 9 §,
- 2) delta i verksamhet enligt 3 § och att stanna i sin bostad på det sätt som bestäms i den preciserade verkställighetsplanen,
- 3) iaktta den preciserade verkställighetsplanen och veckoschemat,
- 4) delta i övervakarsamtal vid tidpunkter som övervakaren bestämmer,
- 5) hålla kontakt med övervakaren på det sätt som bestäms i den preciserade verkställighetsplanen,
- 6) omsorgsfullt hantera de övervakningsanordningar som avses i 6 § 1 mom. och iaktta anvisningarna om hur de ska användas, samt
- 7) ge en tjänsteman vid Brottsåtgärdsmyndigheten som utför ett övervakningsuppdrag och en biträdande övervakare i dennes sällskap tillträde till sin bostad.

14 §

Drogfrihet

Den dömd får inte medan verkställigheten av ett övervakningsstraff pågår använda droger som

avses i 3 § 1 mom. i narkotikalagen (373/2008), alkohol eller något annat berusningsmedel och inte heller vara påverkad av något berusningsmedel.

15 §

Kontroll av drogfrihet

För kontroll av att den dömd är drogfri är han eller hon skyldig att på anmodan lämna urin-, saliv- eller utandningsprov. Den dömd kan också förpliktas att infinna sig vid en lämplig enhet vid Brottsåtgärdsmyndigheten, en hälsovårdscentral eller en enhet enligt lagen om missbrukarvård (41/1986) för att lämna urinprov.

Om den dömd under ett övervakningsbesök eller annars i samband med övervakningen eller verksamhet enligt 3 § av yttre tecken att döma sannolikt är påverkad av alkohol eller något annat berusningsmedel, ska en tjänsteman vid Brottsåtgärdsmyndigheten anteckna observationerna om berusningstillståndet. Den dömd kan också förpliktas att underkasta sig den kontroll av drogfrihet som avses i 1 mom. Om berusningstillståndet av yttre tecken att döma är uppenbart, behöver något prov inte tas, om inte den dömd yrkar på det. Det kan bestämmas att blodprov ska tas på en dömd som utan giltig orsak vägrar lämna utandnings-, urin- eller salivprov.

Om den dömd på basis av ett utandningsprov konstateras vara alkoholpåverkad, ska Brottsåtgärdsmyndigheten vidta de åtgärder som avses i 18 eller 19 §. Om den dömd på basis av urin- eller salivprov konstateras ha använt något berusningsmedel, ska resultatet verifieras av ett laboratorium som uppfyller kvalitetskraven för narkotikatest. Förfarandet är detsamma trots att resultatet av ett snabbtest är negativt, om det finns grundad anledning att misstänka berusningstillstånd. Om det verifierade resultatet visar att den dömd har använt droger som avses i 14 § eller läkemedel som han eller hon inte har

rätt att använda, ska Brottspåföljdsmyndigheten vidta de åtgärder som avses i 19 §.

16 §

Säkerhetskontroll

Den dömden får granskas för att tillgodose säkerheten och trygga ordningen vid verkställigheten av ett övervakningsstraff.

Vid säkerhetskontrollen har en tjänsteman vid Brottspåföljdsmyndigheten rätt att med hjälp av en metalldetektor, någon annan teknisk anordning eller en tränad hund eller genom en ytlig undersökning av kläderna granska den dömden för att det ska kunna säkerställas att den dömden inte innehar föremål eller ämnen med vilka någons säkerhet kan äventyras eller vars innehav i övrigt har förbjudits i lag eller med stöd av lag.

En tjänsteman vid Brottspåföljdsmyndigheten som genomför en säkerhetskontroll har rätt att frånta den dömden föremål eller ämnen som avses i 2 mom. och som påträffats vid säkerhetskontrollen eller annars. Föremål och ämnen som fråntagits den dömden ska överlämnas till polisen eller, om det inte finns något hinder för det enligt lag, återlämnas till den dömden.

Den som utför säkerhetskontroll ska undvika att väcka onödigt uppmärksamhet. Kontrollen ska genomföras så att den inte ingriper i någons rättigheter i större omfattning eller orsakar större olägenhet än vad som är nödvändigt för att uppgiften ska kunna skötas.

17 §

Tillfälliga undantag från skyldigheten att delta i verksamhet eller stanna i bostaden

Den dömden kan i enskilda fall beviljas tillstånd till tillfälligt undantag från en skyldighet som anges i verkställighetsplanen enligt 9 §, om det är nödvändigt på grund av att den dömden insjuknat eller på grund av någon annan oförutsägbart händelse som inverkar på straffverkställigheten. Den dömden är skyldig att utan dröjsmål

underrätta Brottspåföljdsmyndigheten om en sådan orsak.

Den dömden får utan föregående tillstånd avvika från en skyldighet enligt 9 §, om det av tvingande skäl är nödvändigt i en situation som avses i 1 mom. Den dömden är skyldig att utan dröjsmål underrätta Brottspåföljdsmyndigheten om detta.

18 §

Brott mot skyldigheter

Om den dömden misstänks ha brutit mot sina skyldigheter enligt 13—15 eller 17 § på något annat sätt än vad som avses i 19 § ska Brottspåföljdsmyndigheten utreda saken. Vid utredningen ska den dömden ges möjlighet att bli hörd. Om den dömden konstateras ha handlat i strid med de skyldigheter som bestäms i denna lag, ska Brottspåföljdsmyndigheten ge honom eller henne en skriftlig varning.

I samband med att en varning ges ska den dömden underrättas om att underlåtelse att iakttas varningen leder till att saken förs till domstol och eventuellt till att den oavtjänade delen av övervakningsstraffet förvandlas till ovillkorligt fängelse.

19 §

Grovt brott mot skyldigheter

Om den dömden inte börjar avtjäna sitt straff eller avbryter avtjänandet och om det inte finns någon godtagbar orsak till att förfara på detta sätt, gör sig skyldig till brott för vilket påföljden är ett strängare straff än böter eller om han eller hon trots en skriftlig varning på nytt handlar i strid med de skyldigheter som anges i denna lag eller annars uppsåtligt och grovt bryter mot de skyldigheter som anges i denna lag, ska Brottspåföljdsmyndigheten vidta åtgärder för att föra saken till domstol. Samtidigt ska förbud ges mot att inleda verkställigheten av övervakningsstraffet eller verkställigheten av straffet avbrytas, om verkställigheten redan har inletts.

20 §

Temporärt avbrott

Brottspåföljdsmyndigheten kan temporärt avbryta verkställigheten av ett övervakningsstraff eller av den återstående delen av straffet, om den dömd misstänks ha brutit mot sina skyldigheter enligt denna lag och saken inte omedelbart kan utredas. Avbrottet får pågå högst en månad. Strafftiden löper inte under avbrottet.

21 §

Hinder för avtjänande av övervakningsstraff

Brottspåföljdsmyndigheten kan tillfälligt avbryta verkställigheten av ett övervakningsstraff för sammanlagt högst ett år, om avtjänandet av övervakningsstraffet i dess helhet under strafftiden förhindras av sjukdom, olycksfall eller någon annan motsvarande godtagbar orsak. Strafftiden löper inte under avbrottet.

Om hindret föreligger mer än ett år, ska Brottspåföljdsmyndigheten underrätta åklagaren om saken. Åklagaren ska föra saken till den domstol som avses i 25 § 1 mom.

Domstolen kan förlänga den tid under vilken övervakningsstraffet kan verkställas eller förvandla den oavtjänade delen av övervakningsstraffet till ovillkorligt fängelse. Det övervakningsstraff som redan avtjänats kan betraktas som fullt avtjänat straff, om den tid som ännu inte avtjänats är kort, den dömd är allvarligt sjuk eller har drabbats av ett olycksfall eller det finns någon annan motsvarande orsak som inte kan tillräknas den dömd.

22 §

Verkställighet av flera övervakningsstraff

Flera övervakningsstraff som ska verkställas samtidigt sammanräknas vid verkställigheten. Den sammanlagda längden av övervakningsstraffens kvotdelar enligt 24 §, med beaktande av avräkningar enligt 6 kap. 13 § i strafflagen, är högst ett år. Brottspåföljdsmyndigheten ska vid

behov justera verkställighetsplanen på det sätt som det förlängda straffet kräver.

23 §

Återkallande av samtycke och förändring i omständigheterna

Om en person som bor i samma bostad som den som dömts till ett övervakningsstraff, av grundad anledning skriftligen återkallar det samtycke som avses i 8 § 3 mom., ska Brottspåföljdsmyndigheten utreda om övervakningsstraffet kan verkställas i någon annan bostad eller om saken ska föras till domstol.

Förfarandet är detsamma om den dömd byter bostad eller om omständigheterna i hans eller hennes bostad förändras så att verkställigheten av övervakningsstraffet inte kan fortsätta.

Medan saken utreds kan avtjänandet av övervakningsstraffet temporärt avbrytas på det sätt som avses i 20 §.

När saken utreds ska den dömd och den som bor i samma bostad bli hörda.

24 §

Villkorlig frihet och prøvotid

Den som dömts till övervakningsstraff ska frigges villkorligt enligt bestämmelserna i 2 c kap. 5—7 § i strafflagen och med beaktande av en eventuell avräkning enligt 6 kap. 13 § i strafflagen. Den som avtjänar övervakningsstraff som verkställs på samma gång frigges villkorligt när en så lång tid av övervakningsstraffen har verkställts som fås genom att räkna samman de kvotdelar som enligt 2 c kap. 5 § i strafflagen ska tillämpas på vart och ett straff. När en kvotdel beräknas ska delar av dagar inte beaktas. När den dömd frigges villkorligt börjar en prøvotid som till sin längd motsvarar det reststraff som återstår.

Den sista dagen då övervakningsstraffet verkställs ska Brottspåföljdsmyndigheten ta ur bruk och omhänderta de tekniska övervakningsanordningar som använts vid straffverkställigheten.

Om den dömden begår ett brott under prövotiden, tillämpas bestämmelserna i 2 c kap. 14 § i strafflagen om verkställighet av reststraff.

4 kap.

Förvandling till fängelse

25 §

Förfarandet vid förvandling till fängelse

I det fall som avses i 19 § ska Brottspåföljdsmyndigheten utan dröjsmål utreda saken för åklagaren. När utredningen utarbetas ska den dömden ges möjlighet att bli hörd. Om åklagaren anser att den som dömts till övervakningsstraff har handlat på det sätt som avses i den nämnda paragrafen, ska åklagaren utan dröjsmål föra saken till den domstol som i första instans avgjort det brottmål som ledde till övervakningsstraff eller inom vars domkrets den dömden bor eller stadigvarande vistas.

Domstolen ska innan ärendet avgörs ge den som dömts till övervakningsstraff möjlighet att bli hörd. Även en företrädare för Brottspåföljdsmyndigheten ska ges möjlighet att yttra sig, om detta inte är uppenbart onödigt med hänsyn till behandlingen av ärendet. Ärendet kan också avgöras trots att den som dömts till övervakningsstraff är frånvarande. Tingsrätten är domför med ordföranden ensam. I övrigt ska bestämmelserna om rättegång i brottmål iakttas.

Besvär genom vilka ändring söks i ett avgörande som domstolen fattat med stöd av denna paragraf ska behandlas skyndsamt.

26 §

Straff som döms ut i stället för övervakningsstraff

Om domstolen konstaterar att den som dömts till övervakningsstraff har handlat på det sätt som avses i 19 §, ska den förvandla den oavtjänade delen av straffet till ovillkorligt fängelse vars minimitid är fyra dagar.

Om den dömden har haft att avtjäna flera övervakningsstraff, ska den del av de sammanräknade övervakningsstraffen som inte avtjänats förvandlas till ovillkorligt fängelse. Om det förvandlade fängelsestraffet skulle leda till att olika kvotdelar tillämpas, iakttas vid verkställigheten det som i 2 c kap. 6 § i strafflagen föreskrivs om villkorlig frigivning från ett gemensamt fängelsestraff.

27 §

Nytt fängelsestraff

Om åklagaren beslutar åtala den som avtjänar övervakningsstraff eller som dömts till ett sådant straff och åtalet gäller ett brott som enligt åklagarens bedömning kan medföra ovillkorligt fängelse, kan åklagaren underrätta Brottspåföljdsmyndigheten om saken för förbudande av verkställighet av övervakningsstraffet. Efter att ha tagit del av meddelandet ska Brottspåföljdsmyndigheten förbjuda att verkställigheten av övervakningsstraffet inleds eller fortgår.

När den som tidigare dömts till övervakningsstraff döms till ovillkorligt fängelsestraff för ett brott som han eller hon begått innan den villkorliga frigivningen, kan domstolen förbjuda att verkställigheten av övervakningsstraffet inleds eller fortgår. När domstolen förbjuder att ett övervakningsstraff som dömts ut tidigare verkställs, ska domstolen bestämma att den oavtjänade delen av övervakningsstraffet ska avtjänas som fängelsestraff.

Ett beslut om förbud att verkställa ett övervakningsstraff som dömts ut tidigare ska iakttas även om det överklagas.

28 §

Beaktande av avtjänat övervakningsstraff

När den som dömts till övervakningsstraff döms till ett nytt straff i de fall som avses i 21 § 3 mom. eller 26 § eller i 27 § 2 mom., ska vid förvandlingen en hel dag eller en partiell dag avtjänat övervakningsstraff motsvara en dag i fängelse. Vid förvandlingen ska det beräknings-

sätt som är fördelaktigast för den dömda tillämpas.

Om den dömda i det fall som avses i 12 § till följd av överklagande döms till fängelsestraff, ska Brottspåföljdsmyndigheten från det fängelsestraff som ska verkställas avräkna en andel som motsvarar den del av övervakningsstraffet som redan har avtjänats. Motsvarande avräkning ska göras när domstolen har förbjudit verkställighet av övervakningsstraffet men inte bestämt hur långt det straff som ska verkställas som fängelsestraff är. Om den dömda har blivit villkorligt frigiven från övervakningsstraffet iakttas på motsvarande sätt vad som i 3 kap. 6 § i fängelselagen föreskrivs om verkställighet av skillnaden. I övrigt tillämpas 1 mom. vid avräkningen.

5 kap.

Övervakare, biträdande övervakare och beslutsfattande

29 §

Övervakaren och den som bistår honom eller henne

För verkställigheten av ett enskilt övervakningsstraff svarar en tjänsteman vid Brottspåföljdsmyndigheten som utsetts för uppgiften (*övervakare*). För att främja en ändamålsenlig verkställighet av övervakningsstraffet kan en person som samtyckt till uppdraget utses att bistå övervakaren (*biträdande övervakare*). Den biträdande övervakaren ska ha lämplig utbildning inom brottspåföljds-, social- eller hälsovårdsområdet eller pedagogik samt arbetserfarenhet. Även någon annan lämplig person kan utses till biträdande övervakare, om det behövs för att säkerställa övervakningen.

Brottspåföljdsmyndigheten ingår ett avtal med den biträdande övervakaren om utförandet av uppdraget och beslutar om det arvode och de kostnadsersättningar som ska betalas med statsmedel till honom eller henne. Avtalet som ingås leder inte till ett tjänsteförhållande eller arbets-

avtalsförhållande mellan Brottspåföljdsmyndigheten och den biträdande övervakaren.

Språklagen (423/2003) och bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar ska tillämpas på den biträdande övervakaren när han eller hon utför sitt uppdrag. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

30 §

Övervakarens och den biträdande övervakarens uppgifter

Övervakaren ska

- 1) övervaka iakttagandet av den dömdes skyldigheter enligt denna lag,
- 2) hålla kontakt med den dömda och i tillräcklig utsträckning göra såväl på förhand anmälda som oanmälda övervakningsbesök i den dömdes bostad,
- 3) stå i kontakt med det verksamhetsställe där den dömda deltar i verksamhet som avses i 3 § och vid behov göra övervakningsbesök där,
- 4) vid behov hålla kontakt med dem som bor i samma bostad som den dömda och med vårdnadshavaren, intressebevakaren eller någon annan laglig företrädare för den dömda, om denne inte har fyllt 18 år,
- 5) stödja och handleda den dömda,
- 6) underrätta Brottspåföljdsmyndigheten om brott mot skyldigheter som föreskrivs i denna lag och utreda saken,
- 7) vidta andra åtgärder som övervakningsstraffet kräver.

Den biträdande övervakaren har till uppgift att bistå övervakaren vid utförandet av de uppdrag som anges i 1 mom. Den biträdande övervakaren har rätt att göra övervakningsbesök i den dömdes bostad bara i sällskap av övervakaren eller någon annan tjänsteman från Brottspåföljdsmyndigheten. Den biträdande övervakaren ska dessutom iaktta de föreskrifter som en tjänsteman vid Brottspåföljdsmyndigheten ger honom eller henne om verkställigheten av övervakningsstraffet och underrätta tjänstemannen om den dömda inte fullgör sina skyldigheter. Övervakaren och den biträdande övervakaren ska bemöta den dömda korrekt och inte orsaka onödi-

ga olägenheter för den dömda och de som bor i samma bostad.

31 §

Beslutanderätt

Direktören för en enhet för samhällspåföljder vid Brottsförhållningsmyndigheten beslutar om sådant förbud mot att inleda och att avbryta verkställighet som avses i 19 § samt om de åtgärder som orsakas av sådant grovt brott mot skyldigheter som avses i 19 §.

Direktören för enheten för samhällspåföljder, den biträdande direktör eller brottspåföljdschef som bestäms i arbetsordningen beslutar om sådan varning som avses i 18 §, sådant temporärt avbrott som avses i 20 §, sådant tillfälligt avbrott på grund av hinder som avses i 21 §, sådana följder av återkallande av samtycke som avses i 23 § och sådant tagande av blodprov som avses i 15 §. Verkställighetschefen eller någon annan tjänsteman som bestäms i arbetsordningen svarar för beräkningen av strafftiden och beslutar om villkorlig frigivning.

Övervakaren eller någon annan tjänsteman vid Brottsförhållningsmyndigheten som enligt arbetsordningen utsetts för uppgiften beslutar om annan kontroll av drogfrihet enligt 15 § än tagande av blodprov, om säkerhetskontroll som avses i 16 §, om framtagna av föremål och ämnen som påträffats vid säkerhetskontroll och om sådan tillfällig rätt till undantag från den skyldighet att delta i verksamhet eller att stanna i bostaden som avses i 17 §.

6 kap.

Särskilda bestämmelser

32 §

Resekostnader

Med statsmedel ska till den misstänkte betalas ersättning för behövliga resekostnader som orsakas av att förutsättningarna för övervakningsstraff utreds och verkställighetsplanen ut-

arbetas och till den dömda för de behövliga resekostnader som hänförs till övervakningen av verkställigheten.

Andra resekostnader som hänförs till att den dömda deltar i verksamhet enligt 3 § kan också ersättas med statsmedel, om det med hänsyn till den dömdes medellöshet eller grunden för eller beloppet av resekostnaderna i ett enskilt fall är motiverat.

Kostnaderna ersätts enligt användning av det billigaste allmänna fortskaffningsmedlet.

33 §

Ordnanande av den centrala övervakningen

Brottsförhållningsmyndigheten ska ordna den centrala övervakningen av verkställigheten av övervakningsstraff på ett riksomfattande plan och regionalt. Brottsförhållningsmyndigheten kan också, om det behövs för att uppgiften ska kunna skötas på ett ändamålsenligt sätt, av en privat tjänsteleverantör skaffa och med leverantören ingå avtal om datasystemen för den centrala övervakningen och om underhållet av dem samt om hur den tekniska övervakningen sker i datasystemen samt om tjänster för sändande, mottagande och förmedling av alarm. I avtalet ska det anges vilka datasystem och programvaror som ska användas vid övervakningen samt de uppgifter som ska skötas i den centrala övervakningen och den personal som sköter uppgifterna samt övriga motsvarande omständigheter som behövs för att den centrala övervakningen ska kunna skötas på ett sakligt sätt. Brottsförhållningsmyndigheten ska se till att de anställda har den utbildning och erfarenhet som behövs för uppdraget. Brottsförhållningsmyndigheten övervakar att verksamheten är saklig och ansvarar för att den centrala övervakningen sköts på ett tillförlitligt och yrkeskunnigt sätt.

Om den centrala övervakningen på basis av ett avtal sköts på det sätt som avses i 1 mom., finns bestämmelser om rätten att besluta om utlämnande av handlingar som upprättas i den centrala övervakningen i 14 § 1 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) och om tystnadsplikt för arbetstagar-

na vid det företag som sköter den centrala övervakningen i 23 § i samma lag. En arbetstagare vid det företag som sköter den centrala övervakningen har inte rätt att få tillträde till Brottspåföljdsmyndighetens register. När arbetstagaren sköter sitt uppdrag tillämpas det på honom eller henne språklagen och bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar.

34 §

Efterlysning

Om den som har dömts till övervakningsstraff inte anträffas och det inte går att få reda på var han eller hon vistas, ska Brottspåföljdsmyndigheten utfärda en efterlysning av den dömda. I efterlysningen ska den dömda uppmanas att för verkställighet av övervakningsstraffet senast på utsatt dag ta kontakt med utmätningsmannen. I efterlysningen ska nämnas att ett förfarande för att förvandla övervakningsstraffet till ovillkorligt fängelse i annat fall inleds.

35 §

Handräckning

För att utföra ett tjänsteuppdrag har en tjänsteman vid Brottspåföljdsmyndigheten rätt att av polisen få handräckning enligt polislagen (493/1995).

36 §

Närmare bestämmelser och föreskrifter

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om inledande av verkställigheten, verkställighetsmyndigheternas uppgifter, verkställighetsförordnandet, verkställighetsförfarandet, förfarandet när en biträdande övervakare utses, hur de handlingar som hänför sig till övervakningsstraff ska utarbetas och behandlas samt om innehållet i handlingarna, om säkerhetskontroll och registrering av den, hur ett misstänkt berusningstillstånd hos den som dömts till övervakningsstraff ska konstateras och registreras, hur den dömdes brott mot sina skyldig-

heter vid övervakningsstraff ska utredas och registreras, hur ett avbrott i verkställigheten av ett övervakningsstraff ska registreras, förfarandet vid brott mot skyldigheter, hurdan verksamhet som kan godkännas som sådan verksamhet som avses i 3 §, förfarandet vid villkorlig frigivning samt om ersättning av den misstänktes eller den dömdes resekostnader.

Centralförvaltningsenheten vid Brottspåföljdsmyndigheten kan meddela närmare föreskrifter om hur strafftiden ska beräknas samt om förfarandet vid kontroll av att skyldigheten att delta i verksamhet enligt 3 § fullgörs och vid kontroll av drogfrihet.

37 §

Ersättning för skada som orsakats av den som dömts till övervakningsstraff

Det ställe där den dömda fullgör sin verksamhetsskyldighet enligt 3 § och den som hör till personalen på verksamhetsstället samt utomstående ska med statsmedel ersättas för sak- och personskador som den dömda orsakat av oakt-samhet när han eller hon utfört oavlönat arbete som ingår i övervakningsstraffet.

Brottspåföljdsmyndigheten ska utreda den gärning som avses i 1 mom. Ersättningen betalas av Brottspåföljdsmyndigheten. Som ersättning för en och samma sak- eller personskada kan Brottspåföljdsmyndigheten betala högst 5 000 euro.

38 §

Hänvisningsbestämmelse

I stället för ett fängelsestraff som döms ut med stöd av 74 eller 75 § i civiltjänstlagen (1446/2007) eller 118 § i värnpliktslagen (1438/2007) kan det dömas ut ett övervakningsstraff, om villkoren i 6 kap. 11 a § i strafflagen är uppfyllda. På verkställigheten av ett sådant övervakningsstraff tillämpas bestämmelserna om fängelsestraff och villkorlig frigivning i 74 och 75 §, 81 § 2—4 mom. och 82—85 § i civiltjänstlagen samt i 118 § i värnpliktslagen. På verkstäl-

lighet av ett övervakningsstraff tillämpas i övrigt denna lag.

7 kap.

Ikraftträdande

39 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .
Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft.

Lag

om ändring av 4 kap. 1 och 11 § i fängelselagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i fängelselagen (767/2005) 4 kap. 1 § 2 mom. och 11 §, av dem 4 kap. 11 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 89/2010, som följer:

4 kap.

Ankomst till ett fängelse och placering i fängelset

1 §

Fängelser

Fångar i öppna anstalter kan vistas och röra sig på fängelseområdet eller avdelningsområdet, arbetsplatsen och något annat verksamhetsställe utan omedelbar övervakning. I öppna anstalter kan fångarna övervakas med tekniska anordningar som installeras i fängeslokalerna, ges till fången eller fästs på fången vid handle-

den, vristen eller midjan eller med en kombination av sådana anordningar.

11 §

Beslutanderätt

Beslut om planen för strafftiden och placeringen av en fånge i fängelse fattas av ett bedömningscentrum vid Brottspåföljdsmyndigheten. Centralförvaltningsenheten vid Brottspåföljdsmyndigheten beslutar om de öppna anstalter och öppna avdelningar där fångar övervakas tekniskt på det sätt som avses i 1 § 2 mom.

Denna lag träder i kraft den 20 .
Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft.

Lag om ändring av straffregisterlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i straffregisterlagen (770/1993) 2 § 1 mom., 4 § 1 mom. 3 punkten och 4 mom. samt 10 § 1 mom. 2 punkten,
sådana de lyder, 2 § 1 mom. i lag 1458/2007, 4 § 1 mom. 3 punkten och 4 mom. i lag 141/2001 och 10 § 1 mom. 2 punkten i lag 523/2001, som följer:

2 §

I straffregistret antecknas på basis av domstolarnas meddelanden uppgifter om avgöranden genom vilka någon i Finland har dömts till ovillkorligt fängelse, övervakningsstraff, samhällstjänst eller villkorligt fängelse eller till böter, samhällstjänst eller övervakning utöver villkorligt fängelse, till ungdomsstraff, böter i stället för ungdomsstraff eller till avsättning, eller genom vilka någon lämnats obestraftad med stöd av 3 kap. 4 § 1 eller 2 mom. i strafflagen (39/1889). I straffregistret antecknas dock inte uppgifter om förvandlingsstraff för böter eller fängelsestraff eller övervakningsstraff som har dömts ut med stöd av civiltjänstlagen (1446/2007) eller värnpliktslagen (1438/2007). I straffregistret antecknas också uppgifter om avgöranden genom vilka en juridisk person har dömts till samfundsbot.

4 §

Ur straffregistret kan oberoende av den sekretessplikt som föreskrivs i 3 § eller i någon annan lag lämnas ut uppgifter om personer

3) till Brottspåföljdsmyndigheten för verkställighet av straff och för lämplighetsutredning samt till en behörig tjänsteman vid justitieministeriet för föredragning av benådningssärenden,

Uppgifter om juridiska personer lämnas ut till andra i 1 mom. avsedda myndigheter än Brottspåföljdsmyndigheten.

10 §

Uppgifter skall utplånas ur straffregistret enligt följande:

2) uppgifter om ovillkorligt fängelsestraff på högst två år, om övervakningsstraff och om samhällstjänst sedan tio år förflutit, samt

från det den lagakraftvunna domen gavs.

Denna lag träder i kraft den 20 .
Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft.

Lag om ändring av 5 och 7 § i lagen om behandling av personuppgifter vid verkställighet av straff

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om behandling av personuppgifter vid verkställighet av straff (422/2002) 5 § 6 punkten samt

fogas till 5 § en ny 7 punkt och till 7 § ett nytt 3 mom. som följer:

5 §

Samhällspåföljdsregistret

Samhällspåföljdsregistret innehåller uppgifter som är nödvändiga för utdömande och verkställighet av samhällspåföljder och som gäller personer som avtjänar en samhällspåföljd. Sådana uppgifter är

6) innehållet i verkställighetsplanen för ett övervakningsstraff och övriga uppgifter som hänför sig till verkställigheten,

7) uppgifter som hänför sig till påföljdsutredningar, lämplighetsutredningar samt andra förberedande åtgärder och utlåtanden som genom-

förts och lämnats för de påföljder som nämns i 2—6 punkten.

7 §

Övervaknings- och verksamhetsregistret

Övervaknings- och verksamhetsregistret innehåller också uppgifter om den preciserade verkställighetsplanen för den som dömts till övervakningsstraff och övriga uppgifter som är nödvändiga för att verkställa och övervaka övervakningsstraff.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 24 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) 24 § 1 mom. 27 punkten, sådan den lyder i lag 385/2007, som följer:

24 §

Sekretessbelagda myndighetshandlingar

Om inte något annat föreskrivs särskilt, är följande myndighetshandlingar sekretessbelagda:

27) handlingar som innehåller uppgifter om rättspsykiatrisk sinnesundersökning av en åtalad, personundersökning av en ung förbrytare, verkställighetsplan för ungdomsstraff, lämplig-

hetsutredning i samband med samhällstjänst som utförs i stället för fängelsestraff, utredning av förutsättningarna för övervakningsstraff och dess verkställighetsplan, preciserad verkställighetsplan, plan för strafftiden, frigivningsplan, övervakningsplan samt utlåtande som lämnats för förfarandet vid frigivning av långtidsfångar,

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 1 § i lagen om skadestånd för olycksfall åt personer, som intagits i särskilda straff-, underhålls- och vårdanstalter

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om skadestånd för olycksfall åt personer, som intagits i särskilda straff-, underhålls- och vårdanstalter (894/1946) 1 § 3 mom., sådant det lyder i lag 784/2005, som följer:

1 §

Denna lag tillämpas även på den som i stället för att hållas i anstalt har förordnats till eller placerats i arbete utom anstalten eller som utan lön utför arbete eller uppgifter som hör till övervak-

ningsstraff, samhällstjänst eller ungdomsstraff. Lagen tillämpas dessutom på den som utför uppgifter eller fullföljer program som ingår i övervakning av villkorlig frihet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 14 § i brottsskadelagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i brottsskadelagen (1204/2005) 14 § som följer:

14 §

Sakskada som orsakats av någon som dömts till övervakningsstraff, samhällstjänst eller ungdomsstraff

Med stöd av denna lag ersätts sakskada som någon som har dömts till övervakningsstraff, samhällstjänst eller ungdomsstraff vid utförandet av oavlönat arbete eller oavlönade uppgifter som hör till straffet har orsakat den som har ordnat tjänstgöringsplatsen eller platsen där oriente-

ring i arbetslivet och i utförande av arbete ges, eller orsakat en utomstående.

Den som ordnat tjänstgöringsplatsen eller platsen där orienteringen ges ska också ersättas för vad denne enligt 3 kap. 1 § 3 mom. i skadeståndslagen har blivit skyldig att betala till utomstående i ersättning för skada som den som dömts till övervakningsstraff, samhällstjänst eller ungdomsstraff har orsakat vid utförandet av oavlönat arbete eller oavlönade uppgifter som hör till straffet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 19 januari 2011